SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA YVESA BOTA,

predstavljeni 6. maja 2008 [1]

1. College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nizozemska) s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe Sodišču predlaga, naj razloži več določb Skupnosti, ki plačilo izvoznih nadomestil za živo govedo vežejo na upoštevanje predpisov Skupnosti o zaščiti živali med prevozom.

2. Ta predlog je vložen v sporu med podjetjema Heemskerk BV in Firma Schaap [2] na eni strani ter Productschap Vee en Vlees [3] na drugi zaradi odločitev slednjega, da zahteva povračilo izvoznega nadomestila, ki je bilo po njegovem mnenju neupravičeno izplačano tema podjetjema.

3. Med vprašanji za predhodno odločanje, ki jih je Sodišču zastavilo predložitveno sodišče, sta dve še posebej zanimivi glede na problematiko v zvezi s tem, kako nacionalno sodišče uporablja pravo Skupnosti po uradni dolžnosti.

4. Predložitveno sodišče namreč v bistvu predlaga Sodišču, naj razsodi, ali pravo Skupnosti nacionalnemu sodišču nalaga, naj v postopku, kot je postopek v glavni stvari, ki se ne nanaša samo na zaščito živali med prevozom, ampak tudi na zaščito finančnih interesov Evropske skupnosti, po uradni dolžnosti opravi nadzor zakonitosti nacionalnega upravnega akta glede na tožbene razloge, ki se nanašajo na pravo Skupnosti, tudi takrat, kadar tak nadzor privede do tega, da se tožeča stranka v postopku v glavni stvari znajde v neugodnejšem položaju, kot bi bila, če ne bi vložila tožbe.

5. V teh sklepnih predlogih bom predstavil razloge, zaradi katerih menim, da mora v okoliščinah, kot so okoliščine spora o glavni stvari, nacionalno sodišče kot sodišče Skupnosti občega prava uporabiti pravo Skupnosti po uradni dolžnosti.

1 – Jezik izvirnika: francoščina.
2 – V nadaljevanju: tožeči stranki v postopku v glavni stvari.
3 – V nadaljevanju: Productschap.

I – Pravni okvir

A – *Pravo Skupnosti*

1. Uredba (ES) št. 1254/1999

6. Z Uredbo Sveta (ES) št. 1254/1999 z dne 17. maja 1999 o skupni ureditvi trga za goveje in telečje meso [4] je bila razveljavljena in nadomeščena Uredba Sveta (EGS) št. 805/68 z dne 27. junija 1968 o skupni ureditvi trga za goveje in telečje meso [5].

7. Na podlagi člena 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 je treba za plačilo nadomestila za izvoz živih živali izpolnjevati določbe, ki so v zakonodaji Skupnosti uvedene za dobro počutje živali in zlasti za njihovo zaščito med prevozom.

2. Uredba (ES) št. 615/98

8. V členu 1 Uredbe Komisije (ES) št. 615/98 z dne 18. marca 1998 o posebnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil v zvezi z dobrim počutjem živega goveda med prevozom [6] je določeno, da je za uporabo člena 13(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 805/68, ki je bil nadomeščen s členom 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 plačilo nadomestil za izvoz živega goveda pogojeno s tem, da se med prevozom živali do prvega kraja iztovarjanja v tretji državi končnega namembnega kraja upoštevajo določbe Direktive Sveta

4 – UL L 160, str. 21.

5 – UL L 148, str. 24. Uredba, kot je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 2634/97 z dne 18. decembra 1997 (UL L 356, str. 13, v nadaljevanju: Uredba št. 805/68). V skladu s členom 49(2) Uredbe št. 1254/1999 se sklicevanja na Uredbo št. 805/68 štejejo kot sklicevanja na to prvo uredbo in se razlagajo v skladu s tabelo ujemanja v Prilogi V k navedeni uredbi.

6 – UL L 82, str. 19. Ta uredba je bila razveljavljena in nadomeščena z Uredbo Komisije (ES) št. 639/2003 z dne 9. aprila 2003 o določitvi podrobnih pravil v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 1254/1999 glede zahtev za odobritev izvoznih nadomestil v zvezi z dobrim počutjem živega goveda med prevozom (UL L 93, str. 10). V členu 9, prvi odstavek, Uredbe št. 639/2003 je pojasnjeno, da se Uredba št. 615/98 še naprej uporablja za izvozne deklaracije, sprejete pred začetkom uporabe te prve uredbe.

91/628/EGS z dne 19. novembra 1991 o zaščiti živali med prevozom in o spremembi direktiv 90/425/EGS in 91/496/EGS [7], kot je bila spremenjena z Direktivo Sveta 95/29/ES z dne 29. junija 1995 [8], in določbe Uredbe št. 615/98.

9. Za nadzor izpolnjevanja tega pogoja, ki ureja odobritev nadomestil za izvoz goveda, je v členu 2(2) te uredbe določeno, da mora vse prevoze živali, ki zapuščajo carinsko območje Skupnosti, preveriti in potrditi uradni veterinar.

10. V tem členu 2(2) je tudi določeno, da mora uradni veterinar na izstopni točki preveriti in potrditi, da so živali sposobne za predvideno pot v skladu z določbami Direktive 91/628, da je prevozno sredstvo, v katerem bodo živali zapustile carinsko območje Skupnosti, v skladu z določbami te direktive in da je bilo poskrbljeno za oskrbo živali med potjo v skladu z določbami navedene direktive.

11. Če uradni veterinar v skladu s členom 2(3) Uredbe št. 615/98 na izstopni točki ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz tega člena 2(2), to potrdi z navedbo „Pregledi v skladu s členom 2 Uredbe št. 615/98 so zadovoljivi“ ter z žigom in podpisom na dokumentu, s katerim se dokazuje izstop iz carinskega območja Skupnosti, v oddelku J kontrolnega izvoda T5 ali na najustreznejšem mestu nacionalnega dokumenta.

12. V skladu s členom 5(2) te uredbe je treba zahtevku za plačilo izvoznih nadomestil priložiti dokaz, da so bile določbe člena 1 navedene uredbe spoštovane. To dokazilo se predloži z dokumentom, s katerim se dokazuje izstop živali s carinskega območja Skupnosti in ki vsebuje potrditev uradnega veterinarja na izstopni točki, ter po potrebi s poročilom o pregledu, ki vsebuje ugotovitve nadzornega organa v tretji državi končnega namembnega kraja ob prihodu živali.

13. Poleg tega je v členu 5(3) Uredbe št. 615/98 določeno, da se izvozno nadomestilo ne plača za živali, ki so poginile med prevozom, ali živali, za katere pristojni organ meni – na podlagi dokumentov iz navedenega člena 5(2), poročil o pregledih iz člena 4 te

7 – UL L 340, str. 17.
8 – UL L 148, str. 52, v nadaljevanju: Direktiva 91/628.

uredbe in/ali katerega koli drugega podatka, ki ga ima v zvezi z upoštevanjem določb iz člena 1 iste uredbe – da Direktiva 91/628 o zaščiti živali med prevozom ni bila spoštovana.

14. Navesti je tudi treba, da ta uredba, kot je navedeno v njeni šesti uvodni izjavi, vsebuje izrecno določbo za zagotovitev povračila izvoznih nadomestil, za katere se šteje, da so bila glede na zahteve, ki veljajo za dobro počutje živali, neupravičeno izplačana.

15. V členu 5(7) navedene uredbe je tudi določeno, da kadar se po plačilu nadomestila ugotovi, da zakonodaja Skupnosti o zaščiti živali med prevozom ni bila spoštovana, se za ustrezen del nadomestila šteje, da je bil neupravičeno izplačan, in se izterja v skladu z določbami člena 11(3) in (6) Uredbe Komisije (EGS) št. 3665/87 z dne 27. novembra 1987 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode [9], ki je bil nadomeščen s členom 52 Uredbe Komisije (ES) št. 800/1999 z dne 15. aprila 1999, ki ima isti predmet [10].

9 – UL L 351, str. 1.
10 – UL L 102, str. 11.

3. Direktiva 91/628

16. V skladu s členom 3(1)(aa) Direktive 91/628 države članice zagotovijo, da je prostor (gostota nakladanja), ki ga imajo na voljo živali, vsaj v skladu s številkami iz poglavja VI Priloge k isti direktivi za živali in prevozna sredstva, navedena v tem poglavju.

17. Poglavje VI, točka 47(B), te priloge se nanaša na gostote nakladanja za govedo. V njem je za vsako vrsto prevoza in glede na težo živali navedena površina, izražena v kvadratnih metrih na žival.

18. Poleg tega v skladu s členom 5(A)(1)(a)(ii) Direktive 91/628 države članice zagotovijo, da je vsak prevoznik zajet v dovoljenje, veljavno za vse prevoze vretenčarjev v Skupnosti in izdano pri pristojnem organu države članice, v kateri je registrirana dejavnost, ali če gre za podjetje, ustanovljeno v tretji državi, pristojni organ države članice Evropske unije na podlagi pisne izjave osebe, odgovorne za prevozno podjetje, da bo izpolnjevala zahteve veljavne veterinarske zakonodaje Skupnosti.

19. Poleg tega je v členu 5(A)(1)(c) iste direktive določeno, da države članice zagotovijo, da vsak prevoznik za prevoz živali uporablja prevozna sredstva, ki zagotavljajo skladnost z zahtevami Skupnosti v zvezi z dobrim počutjem med prevozom.

B – *Nacionalno pravo*

20. V členu 8:69 splošnega zakona o upravnem pravu (Algemene Wet Bestuursrecht) je določeno:

„1. Sodišče, ki mu je predložena zadeva, odloča na podlagi tožbe, predloženih dokumentov, predhodne preiskave dejstev in obravnave.

2. Sodišče po uradni dolžnosti dopolni pravne razloge.

3. Sodišče lahko po uradni dolžnosti dopolni dejansko stanje.“

21. Ta določba se v skladu s členom 19(1) zakona o tožbi v upravnem postopku na gospodarskem področju (Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie) uporablja za postopke pred College van Beroep voor het bedrijfsleven.

II – Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

22. Iz predložitvene odločbe izhaja, da je vsaka tožeča stranka v postopku v glavni stvari 25. januarja 2000 prijavila izvoz 300 brejih telic v Maroko in zaprosila za izplačilo izvoznega nadomestila na podlagi Uredbe št. 800/1999.

23. 600 brejih telic je bilo skupaj s 40 brejimi telicami nekega drugega podjetja istega dne v Moerdijku (Nizozemska) natovorjenih na irsko ladjo M/S Irish Rose (v nadaljevanju: ladja) za prevoz do Casablance (Maroko).

24. Uradni veterinar, ki je pregledal ladjo na izstopni točki, je to ladjo potrdil z navedbo na kontrolnem izvodu T5, da so pogoji iz člena 2 Uredbe št. 615/98 izpolnjeni.

25. Navedena ladja, ki pluje pod irsko zastavo, ima dovoljenje za površino 986 m^2, ki ga je izdal pristojni organ Irske republike.

26. Med pregledom, opravljenim na podlagi Uredbe Sveta (EGS) št. 4045/89 z dne 21. decembra 1989 o pregledu transakcij, ki so del sistema financiranja Jamstvenega oddelka Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada, s strani držav članic in o razveljavitvi Direktive 77/435/EGS [11], je bil v upravni dokumentaciji tožečih strank v postopku v glavni stvari odkrit dokument, iz katerega naj bi izhajalo, da je bila zmogljivost ladje za prevoz živih živali prekoračena za 111 glav govedi.

27. Podrobnejša preiskava, ki jo je opravila splošna inšpekcijska služba (AID), je pokazala, da uradni veterinar ni preveril, ali so bili predpisi o gostoti nakladanja iz poglavja VI Priloge k Direktivi 91/628 izpolnjeni. Poleg tega je splošna inšpekcijska služba na podlagi izjave osebe, ki je spremljala živali med prevozom v Maroko, ugotovila, da pogoji za dobro počutje goveda med tem prevozom, kot so določeni v tej direktivi, niso bili izpolnjeni in da je bila ladja očitno prenaložena.

11 – UL L 388, str. 18. Uredba, kot je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 2154/2002 z dne 28. novembra 2002 (UL L 328, str. 4, v nadaljevanju: Uredba št. 4045/89).

28. Productschap je z odločbama z dne 26. marca 2004 odvzel nadomestilo, odobreno tožečima strankama v postopku v glavni stvari, in zahteval povračilo zadevnih zneskov, povečanih za 10 %. Določil je tudi dolgovane zakonske obresti.

29. Tožeči stranki v postopku v glavni stvari sta z dopisoma z dne 13. aprila 2004 vložili pritožbi zoper ti odločbi.

30. Potem ko je Productschap 6. maja 2004 zaslišal tožeči stranki v postopku v glavni stvari, je 2. in 25. avgusta 2005 sprejel odločbi, ki sta predmet tožbe v postopku v glavni stvari.

31. Productschap je s tema odločbama ohranil odvzem in povračilo izvoznega nadomestila, vendar pa je znižal znesek tega povračila. Ker je bilo samo število govedi, ki je presegalo število, dovoljeno za odobrenih 986 m^2, prepeljano v nasprotju s pravili,

določenimi v Direktivi 91/628, med katerimi je tudi pravilo o gostoti nakladanja, je Productschap menil, da je treba nadomestilo odvzeti in povrniti za del tovora, pri katerem dobro počutje živali ni bilo upoštevano.

32. Pri tem je izhajal iz ugotovitve, da je treba v skladu s poglavjem VI, točka 47(B), Priloge k Direktivi 91/628 vsaki živali dati na razpolago površino najmanj 1,70775 m^2. Za izračun števila živali, katerih prevoz je bil opravljen v nasprotju s tem pravilom o nakladanju, je Productschap razdelil odobreno površino ladje, tj. 986 m^2, s površino, predpisano na žival. Na podlagi tega je ugotovil, da je bilo največje število živali, ki bi jih lahko prevažala ta ladja, 577,36 živali in da je bilo torej na navedeni ladji 62 živali preveč.

33. Productschap je nato izračunal del nadomestila za izterjavo na podlagi presežnih živali, ki so se prevažale, in sorazmerno glede na delež tožečih strank v postopku v glavni stvari v skupni pošiljki. Na podlagi tega izračuna je od vsake zahteval povračilo nadomestila za 29 živali. Poleg tega je bil znesek za vračilo na podlagi člena 5(7) Uredbe št. 615/98 v povezavi s členom 5(4) iste uredbe povišan za enak znesek.

34. Tožeči stranki sta zoper ti odločbi vložili tožbo na predložitveno sodišče. V podporo tožbi sta navedli več tožbenih razlogov, s katerimi v bistvu po eni strani uveljavljata dokazno vrednost potrditve, ki jo je opravil uradni veterinar, in po drugi strani trdita, da pogoj iz irske zakonodaje, da lahko ladja prevaža živali samo na površini 986 m^2, ni veljala za prevoz z Nizozemske v Maroko.

35. Predložitveno sodišče je zaradi dvomov o razlagi prava Skupnosti prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1) (a) Ali sme upravni organ v nasprotju s potrditvijo uradnega veterinarja v smislu člena 2(2) Uredbe št. 615/98 odločiti, da prevoz živali, na katerega se nanaša navedena potrditev, ni v skladu z zahtevami iz Direktive 91/628?

(b) V primeru pritrdilnega odgovora na vprašanje 1(a):

Ali pravo Skupnosti za izvrševanje te pristojnosti upravnih organov določa posebne omejitve in kakšne so v tem primeru te omejitve?

2) V primeru pritrdilnega odgovora na vprašanje 1:

Ali mora upravni organ države članice pri presoji obstoja pravice do nadomestila, na primer v primerih, določenih v Uredbi št. 800/1999, opredeliti, ali prevoz živih živali izpolnjuje predpise Skupnosti o dobrem počutju živali, na podlagi pogojev, ki veljajo v zadevni državi članici, ali na podlagi pogojev, ki veljajo v državi, pod zastavo katere pluje ladja, ki prevaža žive živali, tj. državi, ki je izdala dovoljenje za to ladjo?

3) Ali pravo Skupnosti nalaga preizkus po uradni dolžnosti razlogov iz uredb št. 1254/1999 in 800/1999, to je razlogov, ki presegajo meje spora, kot je bil predložen nacionalnemu sodišču?

4) Ali je treba izraz „izpolnjevati določbe, ki so v zakonodaji Skupnosti uvedene za dobro počutje živali“ iz člena 33(9) Uredbe št. 1254/1999 razumeti tako, da so – če je dokazano, da je bila ladja med prevozom živih živali tako natovorjena, da je presegla dovoljeno težo tovora za to ladjo na podlagi predpisov v zvezi z dobrim počutjem živali – določbe Skupnosti kršene samo v zvezi s številom živali, ki je presegalo dovoljeni tovor, ali pa je treba ugotoviti neizpolnjevanje navedenih določb v zvezi z vsemi tovorjenimi živimi živalmi?

5) Ali učinkovita uporaba prava Skupnosti pomeni, da je treba zaradi preverjanja po uradni dolžnosti na podlagi določb prava Skupnosti izločiti načelo, zasidrano v nizozemskem upravnem pravu, po katerem se oseba, ki vloži tožbo, ne sme znajti v neugodnejšem položaju od položaja, v katerem bi bila, če tožbe ne bi vložila?“

III – Analiza

36. Takoj poudarjam, da sta po mojem mnenju v tem postopku za predhodno odločanje v ospredju dva niza določb.

37. Po eni strani sta to člen 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 in člen 1 Uredbe št. 615/98, na podlagi katerih je plačilo izvoznega nadomestila pogojeno z upoštevanjem zakonodaje Skupnosti v zvezi z dobrim počutjem živali in zlasti zaščito živali med prevozom. V teh določbah je določen tudi pogoj za odobritev nadomestil za izvoz živih živali [12].

38. Po drugi strani je v središču tega postopka tudi člen 5(7) Uredbe št. 615/98. Namen te določbe je namreč, tako kot priča šesta uvodna izjava te uredbe, zagotoviti izterjavo izvoznih nadomestil, za katera se šteje, da so bila glede na zahteve, ki veljajo za dobro počutje živali, neupravičeno izplačana. Ta določba tako pomeni pravno podlago za odločitve pristojnih nacionalnih organov, da se od prejemnikov zahteva povračilo neupravičeno prejetih izvoznih nadomestil, če je po izplačilu teh nadomestil dokazano, da zakonodaja Skupnosti v zvezi z zaščito živali med prevozom ni bila spoštovana.

39. Na podlagi člena 5(7) Uredbe št. 615/98 ter glede na pogoj odobritve iz člena 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 in člena 1 Uredbe št. 615/98 je Productschap sprejel odločbi, ki sta predmet tožbe v postopku v glavni stvari. Po mojem mnenju je torej treba vprašanja, ki jih je postavilo predložitveno sodišče, razumeti tako, da se v bistvu nanašajo na razlago teh določb. Na podlagi razlage Sodišča bo to sodišče tako lahko odločilo, ali sta izpodbijani odločbi v skladu s pravom Skupnosti ali ne.

A – *Prvo vprašanje*

40. Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter člena 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98 razlagati tako, da lahko nacionalni organ, pristojen za izvozna nadomestila, odloči, da prevoz živali ni bil opravljen v skladu z določbami Direktive 91/628, čeprav je uradni veterinar na podlagi člena 2(3) Uredbe št. 615/98 predhodno

12 – V zvezi s tem glej sodbi z dne 17. januarja 2008 v zadevi Viamex Agrar Handel in ZVK (C-37/06 in C-58/06, ZOdl., I-1413, točka 37) in z dne 13. marca 2008 v zadevi Viamex Agrar Handel (C-96/06, ZOdl., I-0000, točka 46).

potrdil, da je ta prevoz v skladu z določbami Direktive 91/628. V primeru pritrdilnega odgovora to sodišče tudi predlaga Sodišču, naj opredeli meje te pristojnosti.

41. Kot nizozemska in grška vlada ter Komisija Evropskih skupnosti menim, da je treba na prvi del tega vprašanja odgovoriti pritrdilno, in to iz naslednjih razlogov.

42. Najprej je treba spomniti, da v skladu s členom 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 in členom 1 Uredbe št. 615/98 izpolnjevanje predpisov Skupnosti v zvezi z dobrim počutjem živega goveda med prevozom, zlasti predpisov iz Direktive 91/628, pomeni pogoj za odobritev nadomestil za izvoz živih živali.

43. V skladu s členom 5(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 615/98 potrditev uradnega veterinarja na točki izstopa živali s carinskega območja Skupnosti, po potrebi skupaj s poročilom o pregledu, ki vsebuje ugotovitve nadzornega organa v tretji državi končnega namembnega kraja ob prihodu živali, pomeni dokazilo o izpolnjevanju tega pogoja za odobritev in mora biti zato priloženo zahtevku za plačilo izvoznega nadomestila.

44. Čeprav je predložitev tega dokazila nujna za pridobitev takega plačila, pa ne gre za absolutno jamstvo za pravico do plačila, kot je izrecno navedeno v besedilu člena 5(3) Uredbe št. 615/98. Opozarjam namreč, da se v skladu s to določbo izvozno nadomestilo ne plača za živali, za katere pristojni organ meni – na podlagi dokumentov iz navedenega člena 5(2), poročil o pregledih iz člena 4 te uredbe *in/ali katerega koli drugega podatka, ki ga ima v zvezi z upoštevanjem določb iz člena 1 iste uredbe* – da Direktiva 91/628 o zaščiti živali med prevozom ni bila upoštevana.

45. Z navedeno določbo je plačnikom dana zelo široka pravica, da se oprejo na kateri koli

podatek, ki se nanaša na dobro počutje živali [13] in s katerim lahko dokažejo, da Direktiva 91/628 ni bila upoštevana, da bi upravičili zavrnitev zahtevanega izvoznega nadomestila. Potrditev uradnega veterinarja na točki izstopa živali s carinskega območja Skupnosti je torej nujno relativne narave, ker jo je mogoče pred plačilom izpodbijati z drugimi dokazi.

46. Sodišče je nedavno potrdilo in podrobneje pojasnilo to analizo v zgoraj navedeni sodbi Viamex Agrar Handel. Zlasti je menilo, da izvoznikova predložitev dokumentov iz člena 2(3) in člena 3(2) Uredbe št. 615/98 „ni neovrgljiv dokaz spoštovanja niti člena 1 te uredbe niti Direktive 91/628. Ta dokaz namreč zadostuje le, če pristojni organ nima na voljo elementov, zaradi katerih bi lahko štel, da ta direktiva ni bila spoštovana“ [14]. Sodišče je iz tega sklenilo, da „kljub dokumentom, ki jih je predložil izvoznik v skladu s členom 5(2) Uredbe št. 615/98, pristojni organ na podlagi člena 5(3) te uredbe lahko oceni, da je bila Direktiva 91/628 kršena“ [15].

47. Sodišče je v isti sodbi pojasnilo tudi, da „člena 5(3) Uredbe št. 615/98 ni mogoče razlagati v smislu, da omogoča pristojnemu organu, da arbitrarno izpodbija dokaze, ki jih je izvoznik priložil svojemu zahtevku za izvozna nadomestila“ [16]. Zato je opredelilo meje diskrecijske pravice, ki jo ima pristojni organ v zvezi z značilnostmi elementov, ki jih je mogoče upoštevati, in njihovo dokazno močjo.

48. Tako po mnenju Sodišča v zvezi z značilnostmi teh elementov „lahko pristojni organ le ob upoštevanju dokumentov v zvezi z zdravjem živali iz člena 5(2) Uredbe št. 615/98, poročil o pregledih iz člena 4 te uredbe in/ali katerega koli drugega podatka, ki vpliva na dobro počutje živali, ki ga ima o spoštovanju določb člena 1 navedene uredbe, sklepa, da Direktiva 91/628 ni bila spoštovana“ [17].

13 – V zvezi s tem glej zgoraj navedeno sodbo Viamex Agrar Handel in ZVK (točka 41).
14 – Točka 34.
15 – Točka 44.
16 – Točka 38.
17 – Točka 39 in navedena sodna praksa.

49. Poleg tega Sodišče v zvezi z dokazno močjo elementov, ki bi jih bilo mogoče upoštevati, meni, da "[je] [p]ristojni organ […] na podlagi člena 5(3) Uredbe št. 615/98 pristojen, da izhaja iz objektivnih in konkretnih dejstev, ki se nanašajo na dobro počutje živali, pri določanju, da dokumenti, ki jih je izvoznik priložil svojemu zahtevku za izvozna nadomestila, ne dokazujejo spoštovanja določb Direktive 91/628 med prevozom, naloga izvoznika, če je to potrebno, pa je, da dokaže, zakaj dokazi, na katere se sklicuje pristojni organ, da bi se ugotovila kršitev Uredbe št. 615/98 in Direktive 91/628, niso upoštevni" [18]. Pristojni organ mora tudi „svojo odločbo obrazložiti tako, da navede razloge, zaradi katerih meni, da na podlagi dokazov, ki jih je predložil izvoznik, ni mogoče sklepati, da so bile določbe Direktive 91/628 spoštovane" [19].

50. Nazadnje ostane diskrecijska pravica pristojnega organa v zvezi z obstojem in utemeljenostjo pravice do plačila izvoznega nadomestila široka, če se ta organ opira na objektivne podatke, ki se nanašajo na dobro počutje živali, in če zadostno obrazloži odločitev, da ne bo plačal tega nadomestila.

51. Enako sklepanje po mojem mnenju velja, kadar ima pristojni organ podatke, ki dokazujejo, da Direktiva 91/628 ni bila upoštevana, ne samo pred plačilom izvoznega nadomestila, ampak tudi po njegovem plačilu.

52. Nasprotno mnenje bi členu 5(7) Uredbe št. 615/98 odvzelo polni učinek. Kot sem že predhodno navedel, ta člen namreč pomeni pravno podlago zahtevkov za povračilo neupravičeno izplačanih izvoznih nadomestil, če je po izplačilu teh nadomestil dokazano, da zakonodaja Skupnosti v zvezi z zaščito živali med prevozom ni bila spoštovana. Vsi objektivni podatki, ki se nanašajo na dobro počutje živali in so zbrani pri naknadnem pregledu, lahko po mojem mnenju prispevajo k obrazložitvi plačilnega organa v zvezi z neupravičenostjo prvotno odobrenega izvoznega nadomestila.

53. Dodajam, da bi bila razlaga, s katero bi bila potrditvi uradnega veterinarja dodeljena neizpodbitna dokazna vrednost, nezdružljiva s samim obstojem naknadnih pregledov, kot so urejeni z Uredbo št. 4045/89, in bi škodovala učinkovitosti takih pregledov.

18 – Točka 41 in navedena sodna praksa.
19 – Točka 42.

54. V skladu s členom 1(1) te uredbe je njen cilj na podlagi trgovinskih dokumentov upravičencev do pomoči urediti preglede resničnosti in pravilnosti transakcij, ki so neposredno ali posredno del sistema financiranja Jamstvenega oddelka EKUJS (Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad). Taki dokumenti, ki so obširno opredeljeni v členu 1(2) iste uredbe [20], lahko tako kot v zadevi v glavni stvari oporekajo potrditvi uradnega veterinarja in privedejo do povračila izvoznega nadomestila, za katero se naknadno izkaže, da je bilo neupravičeno izplačano.

B – *Drugo vprašanje*

55. Tako menim, da je treba predložitvenemu sodišču odgovoriti, da je treba člen 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter člena 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98 razlagati tako, da lahko nacionalni organ, pristojen za plačilo izvoznih nadomestil, odloči, da prevoz živali ni bil opravljen v skladu z določbami Direktive 91/628, čeprav je uradni veterinar na podlagi člena 2(3) Uredbe št. 615/98 predhodno potrdil, da je ta prevoz v skladu z določbami Direktive 91/628. Da bi pristojni nacionalni organ to ugotovil, se mora opreti na objektivne podatke, ki se nanašajo na dobro počutje živali in lahko vzbujajo pomisleke o dokumentih, ki jih je predložil izvoznik, ter zadostno obrazložiti svojo odločitev, da zahteva povračilo izvoznega nadomestila.

56. Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu predlaga Sodišču, naj razsodi, ali je treba člen 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter člena 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98 razlagati tako, da mora pristojni organ države članice izvoza za ugotovitev, da predpisi Skupnosti v zvezi z dobrim počutjem živali med prevozom niso bili spoštovani, upoštevati predpise, ki veljajo v tej državi članici, ali predpise, ki veljajo v državi članici, pod zastavo katere pluje ladja, s katero so bile živali prepeljane.

20 – V skladu s to določbo trgovinski dokumenti pomenijo „vse knjige, registre, knjigovodske listine in dodatno dokumentacijo, knjigovodstvo, evidence o proizvodnji in kakovosti ter korespondenco, ki se nanaša na poslovno dejavnost podjetja, in poslovne podatke v kakršnikoli obliki, vključno z elektronsko shranjenimi podatki, če se ti dokumenti ali podatki neposredno ali posredno nanašajo na transakcije iz odstavka 1“.

57. Da bi bolje razumeli izvor in pomen tega vprašanja, opozarjam na to, da tožeči stranki v postopku v glavni stvari v podporo tožbi na predložitvenem sodišču trdita, da pogoj iz irske zakonodaje, v skladu s katerim lahko ladja prevaža živali samo na površini 986 m^2, ni veljala za prevoz z Nizozemske v Maroko. Tako se zdi, da ti stranki menita, da so bila v okoliščinah, kot so okoliščine spora o glavni stvari, za opredelitev razpoložljive površine ladje za prevoz živali upoštevna samo manj stroga pravila, ki so veljala na Nizozemskem.

58. Ker je ta površina tista, ki se uporablja kot podlaga za preverjanje, ali so bile zahteve Skupnosti glede gostote nakladanja, določene v poglavju VI, točka 47(B), Priloge k Direktivi 91/628, izpolnjene, je treba opredeliti, ali je v skladu s pravom Skupnosti, da pristojni organ države članice izvoza v primeru prevoza živali z Nizozemske z ladjo, ki pluje pod irsko zastavo, upošteva dovoljenje, izdano na podlagi irskih predpisov, ki omogočajo opredelitev razpoložljive površine ladje za prevoz živali.

59. Menim, da je tako.

60. Najprej bom spomnil, da morajo države članice v skladu s členom 5(A)(1)(a)(ii) Direktive 91/628 zagotoviti, da ima vsak prevoznik dovoljenje, veljavno za vse prevoze vretenčarjev v Skupnosti, ki ga je izdal pristojni organ države članice, v kateri je dejavnost registrirana.

61. Posebej kar zadeva prevozna sredstva, je v členu 5(A)(1)(c) te direktive na splošno določeno, da države članice zagotovijo, da vsak prevoznik za prevoz živali uporablja prevozna sredstva, ki zagotavljajo skladnost z zahtevami Skupnosti v zvezi z dobrim počutjem med prevozom.

62. Za preverjanje izpolnjevanja te obveznosti v okviru sistema izvoznih nadomestil je v členu 2(2) Uredbe št. 615/98 določeno zlasti, da mora uradni veterinar na točki izstopa živali preveriti in potrditi, da je prevozno sredstvo, v katerem bodo živali zapustile carinsko območje Skupnosti, v skladu z določbami Direktive 91/628.

63. Nato je treba navesti, da je zakonodajalec Skupnosti za zagotovitev enotne uporabe pogojev za odobritev izvoznih nadomestil

določil, da je treba za plačilo izvoznih nadomestil upoštevati predpise Skupnosti v zvezi z dobrim počutjem živali med prevozom in ne nacionalnih predpisov, ki se lahko razlikujejo po državah članicah.

64. Zlasti je, kar zadeva spor o glavni stvari, pravica do izvoznega nadomestila pogojena z izpolnjevanjem zahtev Skupnosti glede gostote nakladanja, določenih v poglavju VI, točka 47(B), Priloge k Direktivi 91/628. Opozarjam, da so te zahteve izražene za vsako vrsto prevoza in glede na težo živali kot površina v kvadratnih metrih na žival.

65. Da bi konkretno preverili izpolnjevanje navedenih zahtev, je treba za podlago vzeti površino ladje, ki je primerna za prevoz živali. Vendar pa Direktiva 91/628 ne vsebuje pravil, ki bi omogočala natančen izračun take površine. Zato so države članice tiste, ki morajo določiti predpise, na podlagi katerih je mogoče opredeliti razpoložljivo površino na ladji za prevoz živali. Na podlagi takih predpisov je pristojni organ Irske izdal dovoljenje za zadevno ladjo v sporu o glavni stvari za površino 986 m^2.

66. Ker se lahko tako kot v sporu o glavni stvari zgodi, da ladja, ki je dobila dovoljenje v državi članici, pod zastavo katere pluje, opravi prevoz živali iz druge države članice, mora ta država članica priznati to dovoljenje. V takem položaju namreč samo uporaba načela vzajemnega priznavanja preprečuje, da se za isto ladjo razpoložljiva površina za prevoz živali, ki jo je treba upoštevati, da bi preverili izpolnjevanje zahtev Skupnosti glede gostote nakladanja, razlikuje po državah članicah odhoda. Tako izvajanje načela vzajemnega priznavanja tako zagotavlja, da bo za prevoz živali na isti ladji pravica do izvoznega nadomestila določena enotno ne glede na državo članico odhoda.

67. Sodišču zato predlagam, naj odloči, da je treba člen 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter člena 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98 razlagati tako, da mora pristojni organ države članice izvoza za ugotovitev, da zahteve Skupnosti glede gostote nakladanja, določene v poglavju VI, točka 47(B), Priloge k Direktivi 91/628, niso bile izpolnjene, upoštevati predpise, ki veljajo v državi članici, pod zastavo katere pluje ladja,

s katero so bile živali prepeljane, in ki omogočajo opredelitev površine ladje, razpoložljive za prevoz živali, tako da prizna dovoljenje, ki ga je za to ladjo izdal pristojni organ te zadnje države članice.

68. Preden preučim tretje vprašanje, ki skupaj s petim vprašanjem predstavlja poseben interes glede na problematiko v zvezi z uporabo prava Skupnosti po uradni dolžnosti, se mi zdi nujno odgovoriti na četrto vprašanje.

C – *Četrto vprašanje*

69. Iz odgovorov na prvi vprašanji, ki jih bom predlagal Sodišču, izhaja, da je po mojem mnenju Productschap v odločbah, ki sta predmet tožbe v glavni stvari, pravilno upošteval objektivne podatke, izhajajoče iz poznejših pregledov, ki nasprotujejo potrditvi uradnega veterinarja in dokazujejo, da je bila ladja glede na zahteve Skupnosti glede gostote nakladanja očitno prenaložena. Prav tako je kot podlago pravilno uporabil dovoljeno površino 986 m^2, da bi konkretno preveril izpolnjevanje teh zahtev.

70. Spomnil bom, da je Productschap v nasprotju s svojima prvima odločbama z dne 26. marca 2004, s katerima je od tožečih strank v postopku v glavni stvari zahteval povračilo celotnega zneska izvoznega nadomestila, ki jima je bilo odobreno, po njuni pritožbi dokončno odločil, da zniža znesek zahtevanega povračila. Productshap je namreč menil, da so bila v nasprotju s pravili, določenimi v Direktivi 91/628, prepeljana samo goveda, ki so presegala dovoljeno število za odobrenih 986 m^2, in je zato od vsake tožeče stranke v postopku v glavni stvari zahteval povračilo izvoznega nadomestila za samo 29 živali.

71. College van Beroep voor het bedrijfsleven v predložitveni odločbi dvomi o načinu določitve pravic do nadomestila tožečih strank v postopku v glavni stvari. Po njegovem mnenju bi bilo treba šteti, da je ugotovljena prenaloženost povzročila kršitev pravil o dobrem počutju za vse prevažane živali, ker je ta prenaloženost prizadela vseh 640

brejih telic in ne samo tistih 62, na katere se Productschap sklicuje v izpodbijanih odločbah. Tako meni, da bi moral biti predmet zahtevka za povračilo celotno plačano nadomestilo.

72. College van Beroep voor het bedrijfsleven zato v bistvu predlaga Sodišču, naj presodi, ali je treba člen 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter člena 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98 razlagati tako, da je treba za izvozno nadomestilo, kadar je ugotovljeno, da zahteve Skupnosti glede gostote nakladanja, določene v poglavju VI, točka 47(B), Priloge k Direktivi 91/628, niso bile izpolnjene, šteti, da je bilo neupravičeno izplačano za vse prevažane živali ali samo za presežno število živali.

73. Menim, da je treba v primeru kršitve takih zahtev načeloma šteti, da je bilo izvozno nadomestilo neupravičeno izplačano za vse živali.

74. Kot pravilno navajajo grška in madžarska vlada ter Komisija, če skupna površina, razpoložljiva na ladji za prevoz živali, deljena s številom dejansko prepeljanih živali, ni v skladu s površino na žival, določeno v poglavju VI, točka 47(B), Priloge k Direktivi 91/628, se zdi logično sklepati, da pravila Skupnosti glede gostote nakladanja niso bila upoštevana za nobeno od prepeljanih živali. V takih okoliščinah se namreč zmanjša razpoložljivi prostor za vsako žival, ker je število živali na krovu ladje večje od števila, ki ga dovoljujejo ta pravila. Zlasti se, kot navaja grška vlada, s prenaloženostjo ladje omeji fizično gibanje živali, zmanjša prostor, potreben za njihovo ugodje, poveča tveganje, da se te živali poškodujejo, in pojavijo težavne razmere za prevoz za vse prevažane živali in ne samo za presežno število živali.

75. V takih okoliščinah, kot tudi v okoliščinah, v katerih bi bila na primer ugotovljena kršitev zahtev Skupnosti glede trajanja poti in počitka, menim, da „ustrezen del nadomestila“, za katerega se v smislu člena 5(7) Uredbe št. 615/98 šteje, da je bil neupravičeno izplačan in ga je treba izterjati, načeloma pomeni celotni znesek prvotno izplačanega izvoznega nadomestila.

76. Vendar pa bi bilo treba, kot umestno opozarjata nizozemska in madžarska vlada, to rešitev omiliti, če bi bilo dokazano, da so imele nekatere živali zaradi ureditve ladje med prevozom na voljo površino, ki je bila v skladu z zahtevami poglavja VI, točka 47 (B), Priloge k Direktivi 91/628. To bi na primer veljalo, če bi bile nekatere živali naložene v oddelke ladje, ki ustrezajo tem zahtevam.

77. Glede na te ugotovitve Sodišču torej predlagam, naj odloči, da je treba člen 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter člena 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98 razlagati tako, da je treba za izvozno nadomestilo, kadar je ugotovljeno, da zahteve Skupnosti glede gostote nakladanja, določene v poglavju VI, točka 47(B), Priloge k Direktivi 91/628, niso bile izpolnjene, načeloma šteti, da je bilo neupravičeno izplačano za vse živali, ki so se prevažale, razen če prevoznik dokaže, da so imele nekatere živali zaradi ureditve ladje med prevozom na voljo površino, ki je v skladu s temi zahtevami.

78. Kot sem že predhodno navedel, iz predložitvene odločbe izhaja, da College van Beroep voor het bedrijfsleven glede na elemente iz spisa meni, da so bili predpisi Skupnosti glede gostote nakladanja v zadevi v glavni stvari kršeni za vse prevažane živali. Iz tega sledi, da bi po njegovem mnenju pristojni nacionalni organ moral od tožečih strank v postopku v glavni stvari zahtevati povračilo celotnega zneska prvotno izplačanega izvoznega nadomestila. Takšno je bilo tudi prvotno stališče tega organa v njegovih prvih odločbah z dne 26. marca 2004.

79. Vendar pa predložitveno sodišče navaja, da dvomi o svoji pristojnosti, da iz tega razloga izrazi pomisleke o odločbah, ki so predmet tožbe v postopku v glavni stvari.

80. Poudarja namreč, da je v členu 8:69 splošnega zakona o upravnem pravu določeno, da nacionalno sodišče presodi sporne točke, ki so mu predložene, kar naj bi mu načeloma preprečevalo upoštevanje argumentov, ki presegajo meje spora, kot so ga razmejile stranke. Zato postavlja Sodišču tretje vprašanje, ki se nanaša na uporabo prava Skupnosti po uradni dolžnosti.

81. Predložitveno sodišče poleg tega pojasnjuje, da se spopada še z eno oviro, prisotno v nizozemskem pravu v zvezi z upravnim pravom. Gre za načelo prepovedi *reformatio in pejus*. V skladu s tem načelom se tožeča stranka zaradi tožbe ne sme znajti v neugodnejšem položaju, kot bi bila, če ne bi vložila te tožbe. [21]

82. V zvezi s tem predložitveno sodišče navaja, da bi se tožeči stranki v postopku v glavni stvari zaradi morebitnih posledic ugotovitve, da je Productschap napačno omejil znesek povračila, ki ga je zahteval od njiju, znašli v neugodnejšem položaju, kot sta bili, ko sta vložili tožbo zoper odločbi z dne 2. in 25. avgusta 2005. Zgubili bi namreč tudi del nadomestila, ki ga Productschap v teh odločbah ni zahteval.

83. Predložitveno sodišče zato želi izvedeti, ali mu v okoliščinah, kot so okoliščine spora o glavni stvari, učinkovita uporaba prava Skupnosti nalaga izločitev takega nacionalnega postopkovnega pravila. To je predmet petega vprašanja.

84. V nadaljevanju bom skupaj preučil tretje in peto vprašanje.

D – *Tretje in peto vprašanje*

85. Predložitveno sodišče s tretjim in petim vprašanjem v bistvu predlaga Sodišču, naj razsodi, ali pravo Skupnosti nacionalnemu sodišču nalaga, naj v okoliščinah, kot so okoliščine spora o glavni stvari, po uradni dolžnosti opravi nadzor zakonitosti nacionalnega upravnega akta glede na tožbene razloge, ki se nanašajo na kršitev člena 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter členov 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98, tudi takrat, kadar tak nadzor privede do tega, da se tožeča stranka v postopku v glavni stvari znajde v neugodnejšem položaju, kot bi bila, če ne bi vložila tožbe.

21 – To prepoved *reformatio in pejus* vsebuje, čeprav implicitno, tudi člen 8:69 splošnega zakonika o upravnem postopku. Preučitev prava držav članic kaže, da je kot v nizozemskem upravnem pravu načelo prepovedi *reformatio in pejus* tesno povezano z načelom, da stranke svobodno opredelijo predmet tožbe, ali „načelom dispozitivnosti“. Tako prepoved *reformatio in pejus*, bodisi da je določena z zakonom bodisi priznana s sodno prakso, izhaja iz zamisli, da stranka, ki uporabi pravno sredstvo, to stori, da bi uresničila in zaščitila svoje interese, kot so oblikovani in omejeni v predlogu, predloženemu sodišču. Pravo nekaterih držav članic vsebuje tudi splošnejše razmisleke. Ti razmisleki se nanašajo zlasti na pravno varnost in še posebej na zaupanje strank v postopku v pogoje, v katerih bo dosežena pravica, zaupanje, ki ne bi smelo omogočiti poslabšanja položaja, ki si ga z uporabo pravnega sredstva nasprotno želijo izboljšati.

86. Nizozemska in grška vlada ter Komisija menijo, da je treba na to vprašanje odgovoriti nikalno. Madžarska vlada izraža natančneje opredeljeno stališče, ker se najprej izreče za to, da nacionalno sodišče po uradni dolžnosti preuči ustrezne predpise Skupnosti, nato pa meni, da učinkovita uporaba prava Skupnosti ne pomeni, da se zaradi te preučitve izloči načelo, zasidrano v nizozemskem upravnem pravu, po katerem se oseba, ki vloži tožbo, ne sme znajti v neugodnejšem položaju od položaja, v katerem bi bila, če tožbe ne bi vložila.

87. Po mojem mnenju bi moralo Sodišče na to vprašanje odgovoriti pritrdilno.

88. Videli smo, da je nacionalni postopkovni predpis, s katerim se omejuje obseg nadzora zakonitosti, ki ga lahko opravi predložitveno sodišče, člen 8:69 splošnega zakona o upravnem pravu.

89. Ker je bila ta ista določba obravnavana v zadevi, v kateri je bila izrečena sodba z dne 7. junija 2007 v zadevi van der Weerd in drugi [22], in ker ta sodba vsebuje povzetek sodne prakse v zvezi s tem, kako nacionalno sodišče uporablja pravo Skupnosti po uradni dolžnosti, bo izhodišče mojega sklepanja. Začel bom z opisom okvira, v katerega spada navedena sodba, in nadaljeval z odločitvijo Sodišča, preden bom pojasnil razloge, zaradi katerih menim, da ta sodba ne ponuja zadovoljive rešitve za to zadevo.

90. V zadevi, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba van der Weerd in drugi, so si v sporu o glavni stvari nasproti stali upravljavci gospodarstev reje živine in direktor nacionalne službe za inšpekcijo živine in mesa glede odločb, ki jih je sprejel slednji. Na podlagi teh odločb je bilo treba za vse parkljarje, ki so bili na njihovih gospodarstvih, šteti, da obstaja sum okužbe s slinavko in parkljevko, ker je bil v bližini njihovih gospodarstev potrjen primer slinavke in parkljevke in zato ni bilo mogoče izključiti, da živali na navedenih gospodarstvih niso bile okužene s to boleznijo. Te živali so zato morale biti cepljene in nato zaklane.

91. Tožeče stranke so v tožbi, vloženi na College van Beroep voor het bedrijfsleven, nameravale izpodbijati zakonitost teh odločb. Med tožbenimi razlogi, ki so jih navedle

22 – Od C-222/05 do C-225/05, ZOdl., str. I-4233.

v podporo svoji tožbi, ni bilo nekaterih, ki so bili nasprotno navedeni v podobnih zadevah pred tem sodiščem. [23] S temi razlogi se je zatrjevalo, da direktor nacionalne službe za inšpekcijo živine in mesa ne bi smel sprejeti ukrepov za obvladovanje slinavke in parkljevke na podlagi rezultata preiskav, ki jih je opravil laboratorij ID-Lelystad BV, ker naj slednji za to ne bi imel pooblastila na podlagi Direktive Sveta 85/511/EGS z dne 18. novembra 1985 o uvedbi ukrepov Skupnosti za obvladovanje slinavke in parkljevke [24] in ker naj direktor ne bi smel opreti ukrepov za obvladovanje slinavke in parkljevke izključno na vsebino telefaksa, ki ga je poslal ta laboratorij.

92. College van Beroep voor het bedrijfsleven je v predložitveni odločbi navedlo, da bi taki razlogi lahko vplivali na rešitev sporov, ki so mu bili predloženi. Vendar pa je pojasnilo, da ker ti razlogi niso bili navedeni pred njim, naj bi nacionalna postopkovna pravila nasprotovala njihovemu upoštevanju. Iz člena 8:69 splošnega zakona o upravnem pravu naj bi namreč izhajalo, da sodišče odloča le o vprašanjih spora, ki so mu predložena. Čeprav je res, da drugi odstavek tega člena določa, da sodišče po uradni dolžnosti dopolni pravne razloge, pa naj bi bilo treba iz te določbe vseeno sklepati, da mora dati sodišče očitkom tožeče stranke zoper sporni upravni akt pravno obliko. Tako naj bi bila presoja, ki naj bi jo bilo sodišče dolžno opraviti na lastno pobudo, nujna le v primeru uporabe pravil javnega reda, ki so v nizozemskem pravu pravila, ki se nanašajo na pooblastila upravnih organov in samega sodišča, ter določbe na področju dopustnosti.

93. Ob upoštevanju teh elementov je College van Beroep voor het bedrijfsleven želelo izvedeti, ali je bilo v skladu s pravom Skupnosti dolžno upoštevati utemeljitve na podlagi tega prava, na katere se tožeče stranke v sporu o glavni stvari niso sklicevale. Po njegovem mnenju se je namreč postavljalo vprašanje, ali nacionalna postopkovna določba, ki določa, da sodišče ne sme presojati razlogov, ki presegajo meje spora, dejansko ne onemogoča ali prekomerno otežuje izvajanja pravic, ki jih daje pravni red Skupnosti.

94. V odgovoru je Sodišče klasično izhajalo iz ugotovitve, da „kadar na določenem področju ni predpisov Skupnosti, mora pravni red vsake države članice določiti pristojna sodišča in podrobneje urediti postopkovna pravila pravnih sredstev, katerih namen je varstvo pravic, ki za upravičene subjekte izhajajo iz prava Skupnosti, če po eni strani ta pravila niso manj ugodna od tistih, ki veljajo za podobna nacionalna pravna sredstva (načelo

23 – Te zadeve so privedle do sodbe z dne 15. junija 2006 v zadevi Dokter in drugi (C-28/05, ZOdl., str. I-5431).

24 – UL L 315, str. 11. Direktiva, kot je bila spremenjena z Direktivo Sveta 90/423/EGS z dne 26. junija 1990 (UL L 224, str. 13, v nadaljevanju: Direktiva 85/511).

enakovrednosti), in če po drugi strani v praksi ne onemogočajo ali znatno otežujejo uveljavljanja pravic, ki jih podeljuje pravni red Skupnosti (načelo učinkovitosti)“ [25].

95. Kar zadeva, prvič, načelo enakovrednosti, je Sodišče navedlo, da zadevnih določb Direktive 85/511 ni mogoče šteti za enakovredne nacionalnim pravilom javnega reda v smislu nizozemskega prava. Iz tega je sklepalo, da uporaba načela enakovrednosti ne pomeni, da je predložitveno sodišče dolžno po uradni dolžnosti preizkusiti zakonitost zadevnih upravnih aktov glede na merila iz te direktive. [26]

96. Poudarilo je tudi, da „bi se te določbe, če bi spadale v politiko javnega zdravja, v postopkih v glavni stvari navajale predvsem zaradi upoštevanja zasebnih interesov posameznikov, proti katerim so bili sprejeti ukrepi za obvladovanje slinavke in parkljevke“ [27].

97. Drugič, v zvezi z načelom učinkovitosti je Sodišče najprej spomnilo, da iz sodne prakse izhaja, da „je treba vsak primer, v katerem se zastavi vprašanje, ali določena nacionalna procesna določba onemogoča ali pretirano otežuje izvajanje pravic, ki jih posamezniku daje pravni red Skupnosti, preizkusiti ob upoštevanju položaja te določbe v celotnem postopku ter ob upoštevanju poteka postopka in njegovih posebnosti pred različnimi nacionalnimi sodišči. V zvezi s tem je treba po potrebi upoštevati načela nacionalnega pravnega sistema, kot so načelo varstva pravic obrambe, načelo pravne varnosti in učinkovit potek postopka“ [28].

98. Sodišče je nato spomnilo, kako je bilo odločeno v sodbi z dne 14. decembra 1995 v zadevi van Schijndel in van Veen [29].

99. V tej sodbi je Sodišče obravnavalo skladnost načela nizozemskega prava – v skladu s katerim je pristojnost sodišča, da v nacionalnem civilnem postopku po uradni dolžnosti preizkusi razloge, omejena z obveznostjo, da se drži predmeta spora, kot so ga omejile stranke, in svojo odločbo opre na dejstva, ki so mu bila predložena – z načelom učinkovitosti.

25 – Točka 28 in navedena sodna praksa.
26 – Točke od 29 do 31.
27 – Točka 32.
28 – Točka 33 in navedena sodna praksa.
29 – C-430/93 in C-431/93, Recueil, str. I-4705.

100. Navedlo je, da je ta omejitev pristojnosti nacionalnega sodišča utemeljena z „načelom, v skladu s katerim imajo pobudo za začetek postopka stranke, pri čemer lahko sodišče deluje po uradni dolžnosti le v izjemnih primerih, v katerih je njegovo posredovanje potrebno zaradi javnega interesa“ [30]. Sodišče je dodalo, da „[t]o načelo uresničuje skupne zamisli večine držav članic glede odnosov med državo in posameznikom, ščiti pravice obrambe in zagotavlja učinkovit potek postopka, zlasti s tem, da preprečuje podaljševanje postopka s presojo novih tožbenih razlogov“ [31].

101. Sodišče je na podlagi tega sklenilo, da „pravo Skupnosti nacionalnim sodiščem ne nalaga, naj po uradni dolžnosti preizkusijo razlog kršitve določb Skupnosti, kadar bi jih preizkus tega razloga obvezoval, da se odpovejo predpisani pasivnosti, tako da bi prekoračila meje spora, kot so ga razmejile stranke, in se oprla na druga dejstva in okoliščine od tistih, ki jih je za podlago zahteve navedla stranka postopka, ki ima interes, da se ta uporabijo“ [32].

102. V zadevi, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba van der Weerd in drugi, je College van Beroep voor het bedrijfsleven v tej točki poudarilo podobnost postopka, ki poteka pred njim, z zadevnim postopkom v zgoraj navedeni sodbi Van Schijndel in van Veen. Sodišče je zato uporabilo sklepanje, ki mu je sledilo v tej zadnji sodbi.

103. Da bi Sodišče dopolnilo svoje sklepanje, je tudi pojasnilo, zakaj sodna praksa, izhajajoča iz več sodb, ki nacionalnemu sodišču podeljujejo pristojnost, da po uradni dolžnosti uporabi pravo Skupnosti, v obravnavanem primeru ni bila upoštevna. Ta dodatna pojasnila so zanimiva, ker kažejo, da lahko Sodišče svoje stališče o tem prilagaja glede na okoliščine, v katerih bo uporabljena nacionalna postopkovna določba.

104. Tako se je Sodišče najprej sklicevalo na sodno prakso, izhajajočo iz sodbe z dne 14. decembra 1995 v zadevi Peterbroeck [33], za katero navaja, da jo „označujejo okoliščine zadeve, v kateri je bila tožeči stranki v postopku v glavni stvari odvzeta možnost, da bi učinkovito zatrjevala neskladnost nacionalne določbe s pravom Skupnosti“ [34].

30 – Zgoraj navedena sodba van Schijndel in van Veen (točka 21).
31 – Isto.
32 – Prav tam (točka 22).

33 – C-312/93, Recueil, str. I-4599. V tej sodbi je Sodišče odgovorilo pritožbenemu sodišču v Bruslju (Belgija), da „pravo Skupnosti nasprotuje uporabi nacionalnega postopkovnega pravila, ki v podobnih okoliščinah, kot so okoliščine v obravnavanem postopku v glavni stvari, nacionalnemu sodišču, pozvanemu na podlagi njegove pristojnosti, prepoveduje, da bi po uradni dolžnosti preizkusilo skladnost akta nacionalnega prava s predpisom Skupnosti, če se posameznik na tega ni skliceval v določenem roku“.
34 – Zgoraj navedena sodba van der Weerd in drugi (točka 40).

105. Nato je navedlo drug del svoje sodne prakse, ki je po njegovem mnenju utemeljena „s potrebo, da se potrošniku zagotovi učinkovita zaščita, kot je določena v Direktivi Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah[[35]]“. [36]

106. Sodišče se je nazadnje sklicevalo na sodno prakso, ki izhaja iz sodbe z dne 1. junija 1999 v zadevi Eco Swiss [37], v kateri se po njegovem mnenju „presoja enakovredna obravnava razlogov na podlagi nacionalnega prava in razlogov na podlagi prava Skupnosti“ [38].

107. Sodišče je iz vseh teh elementov analize v zgoraj navedeni sodbi van der Weerd in drugi izpeljalo sklep, da „načelo učinkovitosti v zadevah, kot so te v postopku v glavni stvari, ne pomeni obveznosti za nacionalna sodišča, da po uradni dolžnosti preizkusijo razlog na podlagi skupnostne določbe, neodvisno od njegovega pomena za pravni red Skupnosti, kadar imajo stranke dejansko možnost pri nacionalnemu sodišču navajati razlog, ki temelji na pravu Skupnosti“ [39]. Nadaljevalo je, da „[k]er so imele tožeče stranke v sporu o glavni stvari dejansko možnost navajati razloge v zvezi z Direktivo 85/511, načelo učinkovitosti predložitvenemu sodišču ne nalaga, naj po uradni dolžnosti preizkusi razlog, ki temelji na členih 11 in 13 te direktive“ [40].

108. Iz zgoraj navedenega lahko izpeljemo naslednje nauke za obravnavano zadevo.

109. Kar zadeva načelo enakovrednosti, menim, da se sklepanje, ki ga je Sodišče razvilo v točkah od 29 do 31 zgoraj navedene sodbe van der Weerd in drugi, po analogiji uporablja v tej zadevi. Zadevnih določb uredb št. 1254/1999 in 615/98, s katerima se, kot bomo videli, prizadeva zagotoviti dobro počutje živali in zaščititi finančne interese Skupnosti, namreč ni mogoče šteti za enakovredne nacionalnim pravilom javnega reda

35 – UL L 95, str. 29.

36 – Zgoraj navedena sodba van der Weerd in drugi (točka 40). Sodišče je tako menilo, da zaščita, ki jo Direktiva 93/13 zagotavlja potrošnikom, pomeni, da lahko nacionalno sodišče po uradni dolžnosti presodi nedovoljeno naravo določbe iz pogodbe, ki mu je predložena v presojo (glej sodbe z dne 27. junija 2000 v zadevi Océano Grupo Editorial in Salvat Editores (od C-240/98 do C-244/98, Recueil, str. I-4941); z dne 21. novembra 2002 v zadevi Cofidis (C-473/00, Recueil, str. I-10875) in tudi z dne 26. oktobra 2006 v zadevi Mostaza Claro (C-168/05, ZOdl., str. I-10421)). Glej tudi sodbo z dne 4. oktobra 2007 v zadevi Rampion in Godard (C-429/05, ZOdl., I-8017), s katero je bila ta sodna praksa prenesena v okvir Direktive Sveta 87/102/EGS z dne 22. decembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s potrošniškimi krediti (UL 1987, L 42, str. 48), kot je bila spremenjena z Direktivo 98/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 (UL L 101, str. 17).

37 – C-126/97, Recueil, str. I-3055. V tej sodbi je Sodišče zlasti menilo, da „kadar mora nacionalno sodišče na podlagi svojih notranjih postopkovnih pravil ugoditi predlogu za razglasitev ničnosti arbitražne odločbe, ki temelji na neupoštevanju nacionalnih pravil javnega reda, mora ugoditi tudi takemu predlogu, ki temelji na neupoštevanju prepovedi iz člena 85(1) Pogodbe ES (postal člen 81(1) ES)“ (točka 37).

38 – Zgoraj navedena sodba van der Weerd in drugi (točka 40).

39 – Prav tam (točka 41).

40 – Isto.

v smislu nizozemskega prava, ki se v bistvu nanašajo na pristojnost sodišča, dopustnost tožbe in pristojnost upravnega organa, odgovornega za izpodbijano odločbo.

110. Osrednja težava obravnavane zadeve se torej nanaša na obseg načela učinkovitosti.

111. Po mojem mnenju sklepanje Sodišča v zgoraj navedeni sodbi van der Weerd v zvezi z obsegom tega načela ni upoštevno v primeru, kot je zadevni primer v sporu o glavni stvari, in to celo, če je zadevna nacionalna postopkovna določba, kot v zadevi, ki je privedla do te sodbe, člen 8:69 splošnega zakona o upravnem pravu.

112. Cilj določb Skupnosti, ki bi jih predložitveno sodišče želelo uporabiti v sporu o glavni stvari, in tudi okvir, v katerem nastopa zadevna nacionalna postopkovna določba, po mojem mnenju namreč zahtevata, naj se Sodišče te zadeve loti z drugačnega zornega kota.

113. Ta zadeva ima tako nekatere posebne lastnosti, ki po mojem mnenju preprečujejo preprost prenos sklepanja, ki ga je Sodišče uporabilo v zgoraj navedenih sodbah van Schijndel in van Veen ter tudi van der Weerd in drugi.

114. V zvezi s tem opozarjam najprej, da je cilj člena 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 in člena 1 Uredbe št. 615/98 določiti, da je plačilo izvoznih nadomestil za živo govedo pogojeno z izpolnjevanjem predpisov Skupnosti o dobrem počutju živali in zlasti z izpolnjevanjem določb Direktive 91/628. Uvajata torej pogoj za odobritev teh nadomestil.

115. Sodišče je v zgoraj navedeni sodbi Viamex Agrar Handel in ZVK pokazalo, da zakonodajalec Skupnosti želi tako zaščititi zahteve splošnega interesa, kot je zaščita zdravja in življenja živali. Tako je po mnenju Sodišča „cilj splošne napotitve iz Uredbe št. 615/98 na Direktivo 91/628 zagotoviti – za uporabo člena 13(9) Uredbe št. 805/68 [postal člen 33(9) Uredbe št. 1254/1999] – spoštovanje upoštevne določbe navedene direktive na področju dobrega počutja živih živali in zlasti zaščite živali med prevozom“ [41].

41 – Točka 29.

116. V isti sodbi Sodišče priznava, da ima „[t]akšna povezava […] med drugim prednost, da zagotavlja, da se iz proračuna Skupnosti ne financira izvoza, ki bi se izvajal v nasprotju z določbami Skupnosti o dobrem počutju živali“ [42].

117. Upoštevne določbe Skupnosti v tem postopku imajo torej dvojni cilj, in sicer po eni strani zaščito zdravja in življenja živali ter po drugi strani zaščito finančnih interesov Skupnosti.

118. Da bi bila ta dva cilja v celoti izpolnjena, je bila ureditev dopolnjena s členom 5(7) Uredbe št. 615/98, v katerem je določeno, da kadar se po plačilu nadomestila ugotovi, da zakonodaja Skupnosti o zaščiti živali med prevozom ni bila spoštovana, se za ustrezni del nadomestila šteje, da je bil neupravičeno izplačan, in se izterja v skladu z določbami člena 11(3) in (6) Uredbe št. 3665/87, ki je bil nadomeščen s členom 52 Uredbe št. 800/1999. [43]

119. Navajam tudi, da ta dva cilja na ravni Skupnosti pomenita zahtevi splošnega interesa, katerih pomena ni mogoče zanikati [44].

120. Nato je treba poudariti, da določbe Skupnosti, upoštevane skupaj, ki bi jih predložitveno sodišče želelo uporabiti v postopku v glavni stvari, tožečima strankama v postopku v glavni stvari ne prinašajo pravic, ampak nasprotno vodijo do obveznosti tožečih strank, in sicer da povrneta neupravičeno izplačano nadomestilo.

121. Težava tu torej ni, da se ugotovi, ali se lahko s členom 8:69 splošnega zakona o upravnem pravu v skladu z običajnim pomenom načela učinkovitosti praktično onemogoči ali izredno oteži *uresničevanje pravic, ki jih podeljuje pravni red Skupnosti*.

42 – Točka 24.

43 – Sodišče se je v sodbi z dne 21. junija 2007 v zadevi Laub (C-428/05, ZOdl., str. I-5069) opredelilo o cilju postopka izterjave iz člena 11(3) Uredbe št. 3665/87. Po njegovem mnenju je „[c]ilj te določbe […], da se zagotovi ustrezno varstvo in uporaba proračuna Skupnosti na področju izvoznih nadomestil, in še posebej, da se zagotovi, da so nadomestil deležni samo izvozniki, ki imajo pravico do njih, v skladu z objektivnimi pogoji, ki jih je določil zakonodajalec Skupnosti“ (točka 22).

44 – V zvezi s tem glej, kar zadeva cilj zaščite zdravja in življenja živali, zgoraj navedeno sodbo Viamex Agrar Handel in ZVK (točki 22 in 23). Kar zadeva cilj zaščite finančnih interesov Skupnosti, se sklicujem zlasti na člen 280 ES in tudi Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, str. 1). S to uredbo se vzpostavlja skupni pravni okvir za vsa področja, ki jih zajemajo politike Skupnosti, da bi preprečili dejanja, ki škodujejo finančnim interesom Skupnosti.

122. Načelo učinkovitosti v svoji zaščitniški razsežnosti za pravice, ki jih posameznikom neposredno daje pravo Skupnosti, torej v tej zadevi ni primerna referenca za odločitev, ali mora predložitveno sodišče izločiti nacionalno postopkovno določbo, ki ovira uporabo prava Skupnosti po uradni dolžnosti.

123. V okoliščinah, kot so okoliščine spora o glavni stvari, se mi tudi ne zdi primerno preveriti, ali so imele stranke pred nacionalnim sodiščem dejansko možnost uveljavljati tožbeni razlog na podlagi prava Skupnosti.

124. Glede na dejansko stanje, iz katerega izhaja spor o glavni stvari, je namreč očitno, da tožeči stranki v postopku v glavni stvari nista imeli nobenega interesa, da bi pred predložitvenim sodiščem načeli vprašanje, ali je treba na podlagi člena 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter člena 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98 za izvozno nadomestilo šteti, da je bilo neupravičeno izplačano za vse prepeljane živali ali samo za del teh živali. V zvezi s tem bom spomnil, da je Productschap najprej zahteval povračilo celotnega zneska nadomestila in da je po pritožbi tožečih strank v postopku v glavni stvari to povračilo omejil samo na del prepeljanih živali. Sporna strategija tožečih strank v postopku v glavni stvari je torej, da pri College van Beroep voor het bedrijfsleven poskušata doseči dodatno znižanje zneska za povračilo ali celo izključitev kakršnega koli povračila, in to z navajanjem drugih tožbenih razlogov.

125. Dodajam, da tudi ni bilo v interesu Productschapa navesti trditve, ki bi lahko dejansko privedle do izpodbijanja načina izračuna, ki ga je uporabil v odločbah o povračilu z dne 2. in 25. avgusta 2005.

126. Ugotovitev, da so imele stranke pred predložitvenim sodiščem dejansko možnost uveljavljati tožbeni razlog na podlagi prava Skupnosti, torej ne more biti odločilna v tej zadevi.

127. Sodišču zato predlagam, naj uporabi drug pristop, bolje prilagojen okviru, v katerem vprašanje uporabe prava Skupnosti

po uradni dolžnosti ni omejeno, če povzamem izraze Sodišča iz zgoraj navedene sodbe van der Weerd in drugi, na upoštevanje „zasebnih interesov posameznikov“ [45], ampak vključuje predvsem zaščito zahtev splošnega interesa na ravni Skupnosti.

128. Resnično lahko v okoliščinah, kot so okoliščine spora o glavni stvari, samo nacionalno sodišče kot sodišče Skupnosti občega prava pride v položaj, da se sklicuje na pravo Skupnosti, da bi zagotovilo njegovo upoštevanje. To sodišče je torej zadnji branik, ki lahko popravi to, da pristojni nacionalni organ napačno uporablja pravo Skupnosti. Z drugimi besedami, nacionalno sodišče je edino, ki lahko znova vzpostavi skupnostno zakonitost.

129. Sodišču torej predlagam, naj ugotovi, da učinkovita uporaba prava Skupnosti nacionalnemu sodišču nalaga, naj v okoliščinah, kot so okoliščine spora o glavni stvari, po uradni dolžnosti opravi nadzor zakonitosti nacionalnega upravnega akta glede na tožbene razloge, ki se nanašajo na kršitev člena 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter členov 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98, tudi takrat, kadar tak nadzor privede do tega, da se tožeča stranka v postopku v glavni stvari znajde v neugodnejšem položaju, kot bi bila, če ne bi vložila tožbe.

45 – Točka 32.

130. To stališče je v skladu z zahtevo, ki jo je Sodišče ponovilo že mnogokrat, da pravilo nacionalnega prava ne sme škodovati uporabi in učinkovitosti prava Skupnosti [46]. Pogosto je izraženo v sodni praksi Sodišča, zlasti na kmetijskem področju.

131. Preden preučimo to sodno prakso, je treba navesti, da na podlagi člena 8(1)(b) in (c) Uredbe Sveta (ES) št. 1258/1999 z dne 17. maja 1999 o financiranju skupne kmetijske politike [47] države članice v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi sprejmejo potrebne ukrepe, da preprečujejo in odpravljajo nepravilnosti pri dejavnostih EKUJS ter da izterjajo zneske, izgubljene zaradi nepravilnosti ali malomarnosti.

132. Sodišče je v sodbi z dne 21. septembra 1983 v zadevi Deutsche Milchkontor in drugi [48] zlasti razložilo ustrezno določbo Uredbe Sveta (EGS) št. 729/70 z dne

46 – V zvezi s tem glej zlasti sodbi z dne 9. marca 1978 v zadevi Simmenthal (106/77, Recueil, str. 629, točka 22) in z dne 19. junija 1990 v zadevi Factortame in drugi (C-213/89, Recueil, str. I-2433, točka 20).

47 – UL L 160, str. 103. Uredba, kot je bila razveljavljena in nadomeščena z Uredbo Sveta (ES) št. 1290/2005 z dne 21. junija 2005 o financiranju skupne kmetijske politike (UL L 209, str. 1).

48 – Od 205/82 do 215/82, Recueil, str. 2633.

21. aprila 1970 o financiranju skupne kmetijske politike [49].

133. Poudarilo je, da „morajo […] o sporih o zahtevkih za povračilo sredstev, ki so bila po pravu Skupnosti nepravilno izplačana, če ni predpisov Skupnosti, odločiti nacionalna sodišča ter pri tem uporabiti svoje nacionalno pravo, ki pa je podvrženo omejitvam prava Skupnosti […]“ [50]. Te omejitve so naslednje.

134. Poleg tega da je treba „nacionalno pravo uporabiti nediskriminacijsko glede na postopke, s katerimi se odloča o podobnih sporih, ki pa so popolnoma nacionalni“ [51], „uporaba nacionalnega prava ne sme vplivati na področje uporabe in učinkovitost prava Skupnosti“ [52].

135. Po mnenju Sodišča „bi se to zgodilo zlasti, če bi ta uporaba praktično onemogočila izterjavo nepravilno odobrenih zneskov. Poleg tega bi bilo vsako uresničevanje diskrecijske pravice v zvezi s primernostjo, naj se zahteva povračilo neupravičeno ali nepravilno odobrenih sredstev Skupnosti ali ne, nezdružljivo z obveznostjo izterjave neupravičeno ali nepravilno izplačanih zneskov, ki se nacionalnim upravam nalaga s členom 8(1) Uredbe št. 729/70“ [53].

136. Sodišče je nedavno ponovilo zahteve v sodbi z dne 13. marca 2008 v zadevi Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening in drugi [54]. Na podlagi teh je v bistvu sklepalo, da je nacionalno sodišče dolžno uveljaviti obveznost izterjave finančne pomoči Skupnosti, ki izhaja iz določbe prava Skupnosti [55], kadar mu je predložen spor o povračilu sredstev, izgubljenih zaradi zlorabe ali malomarnosti, in po potrebi izločiti

49 – UL L 94, str. 13.

50 – Zgoraj navedena sodba Deutsche Milchkontor in drugi (točka 19).

51 – Prav tam (točka 23).

52 – Prav tam (točka 22).

53 – Isto. Sodišče je v sodbi z dne 6. maja 1982 v zadevi BayWa in drugi (146/81, 192/81 in 193/81, Recueil, str. 1503) pojasnilo tudi, da bi razlaga, ki bi pristojnim nacionalnim upravam omogočala uresničevanje diskrecijske pravice v zvezi s primernostjo, naj se zahteva povračilo neupravičeno ali nepravilno odobrenih sredstev Skupnosti ali ne, „ogrozila enakost obravnave gospodarskih subjektov različnih držav članic in uporabo prava Skupnosti, ki mora, kolikor je mogoče, ostati enotna v vsej Skupnosti“ (točka 30).

54 – Od C-383/06 do C-385/06, ZOdl., I-1561.

55 – Gre za člen 23(1) Uredbe Sveta (EGS) št. 4253/88 z dne 19. decembra 1988 o določbah za izvajanje Uredbe (EGS) št. 2052/88 glede usklajevanja dejavnosti različnih strukturnih skladov med seboj in z dejavnostmi Evropske investicijske banke ter drugih obstoječih finančnih instrumentov (UL L 374, str. 1), kot je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 2082/93 z dne 20. julija 1993 (UL L 193, str. 20). Sodišče je v zgoraj navedeni sodbi Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening in drugi navedlo, da ta člen „države članice zavezuje, da zahtevajo vračilo sredstev, izgubljenih zaradi zlorabe ali malomarnosti, ne da bi bila za to potrebna pravna podlaga v nacionalnem pravu“ (točka 40).

ali razložiti pravilo nacionalnega prava, ki ovira to izterjavo [56].

137. Sodišče je tudi pojasnilo, da lahko nacionalno sodišče na podlagi nacionalnega prava upošteva načela, kot so načelo pravne varnosti in načelo varstva upravičenega pričakovanja ter tudi načelo zakonitosti, če pri tem v celoti upošteva interes Skupnosti. [57]

138. Glede na to sodno prakso menim, da v okoliščinah, kot so okoliščine spora o glavni stvari, učinkovita uporaba prava Skupnosti zahteva, naj nacionalno sodišče v celoti upošteva interes Skupnosti za izterjavo pomoči, ki je bila izplačana v nasprotju s pogoji za odobritev te pomoči, in naj posledično izloči postopkovna načela, ki jih vsebuje člen 8:69 splošnega zakona o upravnem pravu.

139. Po mojem mnenju zaščita zahtev splošnega interesa, kot sta zaščita življenja in zdravja živali ter zaščita finančnih interesov Skupnosti, nacionalnemu sodišču torej nalaga, naj preveri, da pristojni organ ni uresničil nikakršne diskrecijske pravice v zvezi s primernostjo, naj se povračilo neupravičeno odobrenih sredstev Skupnosti zahteva ali ne.

140. Drži, da mora pristojni nacionalni organ, ko na podlagi člena 5(7) Uredbe št. 615/98 sprejme odločbo o povračilu neupravičeno izplačanega izvoznega nadomestila, na podlagi objektivnih podatkov, s katerimi razpolaga, presoditi, ali „ustrezen del nadomestila“, ki ga je treba izterjati, pomeni celotni znesek prvotno izplačanega nadomestila ali samo njegov del.

141. Diskrecijska pravica, ki jo ima pristojni nacionalni organ, pomeni zlasti, da opredeli, ali je bila zakonodaja Skupnosti o zaščiti živali med prevozom kršena ali ne, ali je ta kršitev vplivala na dobro počutje živali in ali zadeva vse živali ali samo nekatere izmed njih [58].

56 – Zgoraj navedena sodba Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening in drugi (točki 51 in 59).

57 – Prav tam (točke 52 in navedena sodna praksa, 55 in 59).

58 – V zvezi s tem glej zgoraj navedeno sodbo Viamex Agrar Handel in ZVK (točka 44).

142. Taka diskrecijska pravica pa ni neomejena, tako da mora nacionalno sodišče preveriti, ali se ta odločba v skladu s tem, kar je določeno v členu 5(7) Uredbe št. 615/98 kot pravna podlaga odločbe za izterjavo neupravičenih plačil, dejansko nanaša na povračilo „ustreznega dela nadomestila“.

143. Z drugimi besedami, nacionalno sodišče mora preveriti, da pristojni organ ni spremenil diskrecijske pravice, ki jo ima, v diskrecijsko pravico v zvezi s primernostjo, naj se povračilo neupravičeno odobrenih sredstev Skupnosti zahteva ali ne.

144. Ta nadzor, ki ga opravi nacionalno sodišče kot zadnje jamstvo za pravilno uporabo prava Skupnosti, je odločilen za zaščito zahtev splošnega interesa, kot sta zaščita življenja in zdravja živali ter zaščita finančnih interesov Skupnosti, ker pristojni nacionalni organ spodbuja k večji temeljitosti pri sprejemanju odločb o povračilu in ker zagotavlja, da neupravičeno dodeljena sredstva Skupnosti ne bodo ostala pri prejemnikih. Uporaba prava Skupnosti po uradni dolžnosti je torej učinkovit instrument za boj proti goljufijam v škodo finančnih interesov Skupnosti.

145. V zvezi s tem navajam, da se mi trditev, ki jo je uveljavljala Komisija na obravnavi, da naj bi obstajala druga sredstva za zaščito finančnih interesov Skupnosti, kot je postopek potrjevanja obračunov EKUJS, ne zdi upoštevna. Menim namreč, da ker se s členom 5(7) Uredbe št. 615/98 nalaga prejemniku, naj povrne neupravičeno prejete zneske, dejstvo, da je država članica povrnila zneske Skupnosti, samo po sebi ne pomeni, da teh zneskov ni treba izterjati od tega prejemnika. Tako je stališče Sodišča v zgoraj navedeni sodbi Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening in drugi [59].

146. Ob upoštevanju vseh teh razlogov Sodišču predlagam, naj razsodi, da učinkovita uporaba prava Skupnosti nacionalnemu sodišču nalaga, naj v okoliščinah, kot so okoliščine spora o glavni stvari, po uradni dolžnosti opravi nadzor zakonitosti nacionalnega upravnega akta glede na tožbene razloge, ki se nanašajo na kršitev člena 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter členov 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98, tudi takrat, kadar tak nadzor privede do tega, da se tožeča stranka v postopku v glavni stvari znajde v neugodnejšem položaju, kot bi bila, če ne bi vložila tožbe.

59 – Točka 58.

IV – Predlog

147. Glede na vse zgornje ugotovitve Sodišču predlagam, naj na vprašanja, ki jih je predložilo College van Beroep voor het bedrijfsleven, odgovori:

1) Člen 33(9), drugi pododstavek, Uredbe Sveta (ES) št. 1254/1999 z dne 17. maja 1999 o skupni ureditvi trga za goveje in telečje meso ter člena 1 in 5(7) Uredbe Komisije (ES) št. 615/98 z dne 18. marca 1998 o posebnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil v zvezi z dobrim počutjem živega goveda med prevozom je treba razlagati tako, da lahko nacionalni organ, pristojen za plačilo izvoznih nadomestil, odloči, da prevoz živali ni bil opravljen v skladu z določbami Direktive Sveta 91/628/EGS z dne 19. novembra 1991 o zaščiti živali med prevozom in o spremembi direktiv 90/425/EGS in 91/496/EGS, kot je bila spremenjena z Direktivo Sveta 95/29/ES z dne 29. junija 1995, čeprav je uradni veterinar na podlagi člena 2(3) Uredbe št. 615/98 predhodno potrdil, da je ta prevoz v skladu z določbami Direktive 91/628, kot je bila spremenjena. Da bi pristojni nacionalni organ to ugotovil, se mora opreti na objektivne podatke, ki se nanašajo na dobro počutje živali in lahko vzbujajo pomisleke o dokumentih, ki jih je predložil izvoznik, ter zadostno obrazložiti svojo odločitev, da zahteva povračilo izvoznega nadomestila.

2) Člen 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter člena 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98 je treba razlagati tako, da mora pristojni organ države članice izvoza za ugotovitev, da zahteve Skupnosti glede gostote nakladanja, določene v poglavju VI, točka 47(B), Priloge k Direktivi 91/628, kot je bila spremenjena, niso bile izpolnjene, upoštevati predpise, ki veljajo v državi članici, pod zastavo katere pluje ladja, s katero so bile živali prepeljane, in ki omogočajo opredelitev površine ladje, razpoložljive za prevoz živali, tako da prizna dovoljenje, ki ga je za to ladjo izdal pristojni organ te zadnje države članice.

3) Člen 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter člena 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98 je treba razlagati tako, da je treba za izvozno nadomestilo, kadar je ugotovljeno, da zahteve Skupnosti glede gostote nakladanja, določene v poglavju VI, točka 47(B), Priloge k Direktivi 91/628, kot je bila spremenjena, niso bile izpolnjene, načeloma šteti, da je bilo neupravičeno izplačano za vse živali, ki so se prevažale, razen če prevoznik dokaže, da so imele nekatere živali zaradi ureditve ladje med prevozom na voljo površino, ki je bila v skladu s temi zahtevami.

4) Učinkovita uporaba prava Skupnosti nacionalnemu sodišču nalaga, naj v okoliščinah, kot so okoliščine spora o glavni stvari, po uradni dolžnosti opravi nadzor zakonitosti nacionalnega upravnega akta glede na tožbene razloge, ki se nanašajo na kršitev člena 33(9), drugi pododstavek, Uredbe št. 1254/1999 ter členov 1 in 5(7) Uredbe št. 615/98, tudi takrat, kadar tak nadzor privede do tega, da se tožeča stranka v postopku v glavni stvari znajde v neugodnejšem položaju, kot bi bila, če ne bi vložila tožbe.